



PANEL FRYSLÂN: WAARDE VAN WERK

BINDEN EN BOEIEN GAAT NIET ALLEEN
OVER INKOMEN

CIJFERS / MENSEN / INZICHT

// WAARDE VAN WERK VOOR INWONERS FRYSLÂN

Nu de arbeidsmarktkrapte in Fryslân recordhoogtes bereikt ([UWV 2022](#)), is het van groot belang om een goed beeld te hebben van de waarde die werk heeft voor werkenden. Die heeft maar voor een heel beperkt deel te maken met het salaris en andere materiële voordelen. Veel belangrijker vinden inwoners van Fryslân de mogelijkheden om te leren en ontwikkelen, zelfbeschikking en een goede werk-privébalans. Dat blijkt uit onderzoek van het FSP, waarvoor het representatieve burgerpanel [Panel Fryslân](#) is bevraagd.

Werk gaat om meer dan geld

De (neo-)klassieke economische benadering van werk op een arbeidsmarkt geeft een grote waarde aan de materiële kant van werk. Werk genereert inkomen, waarvoor werkenden hun schaarse vrije tijd inleveren. Een hoog inkomen is echter bij lange na niet de belangrijkste waarde van werk voor deelnemers van het panel. Aspecten van werk die te maken hebben met betekenisvol werk, eigen regie op het werk, de mogelijkheid om zich te ontwikkelen en om werk en privé te kunnen combineren is voor veel deelnemers waardevoller. Opmerkelijk is dat dit niet sterk verschilt voor lage en hoge inkomensgroepen. Dit sluit aan bij landelijk onderzoek ([SCP 2021](#); [Conen en De Beer, 2020](#)) waarin aandacht wordt gevraagd voor de *kwaliteit van werk* die meer omvat dan inkomen en werkzekerheid alleen.

// “Wat belangrijk is op je werk? Goed in je vel zitten. Geld is belangrijk, maar goed in je vel zitten tijdens je werk is wél net zo belangrijk.”

Inkomen heeft maar tot een bepaald niveau sterke invloed op het geluksgevoel van mensen ([Easterlin, 2001](#)). Als mensen gemakkelijk rond kunnen komen heeft een verdere inkomensstijging niet zo veel betekenis meer voor het welbevinden. Maar dat betekent dus wel dat als de koopkracht snel achteruit gaat, zoals momenteel door de hoge inflatie ([CPB, 2022](#)), overheden moeten zorgen dat mensen nog wel rond kunnen komen.

// Welke aspecten vindt u belangrijk aan uw werk? (Belangrijk en Erg belangrijk opgeteld)



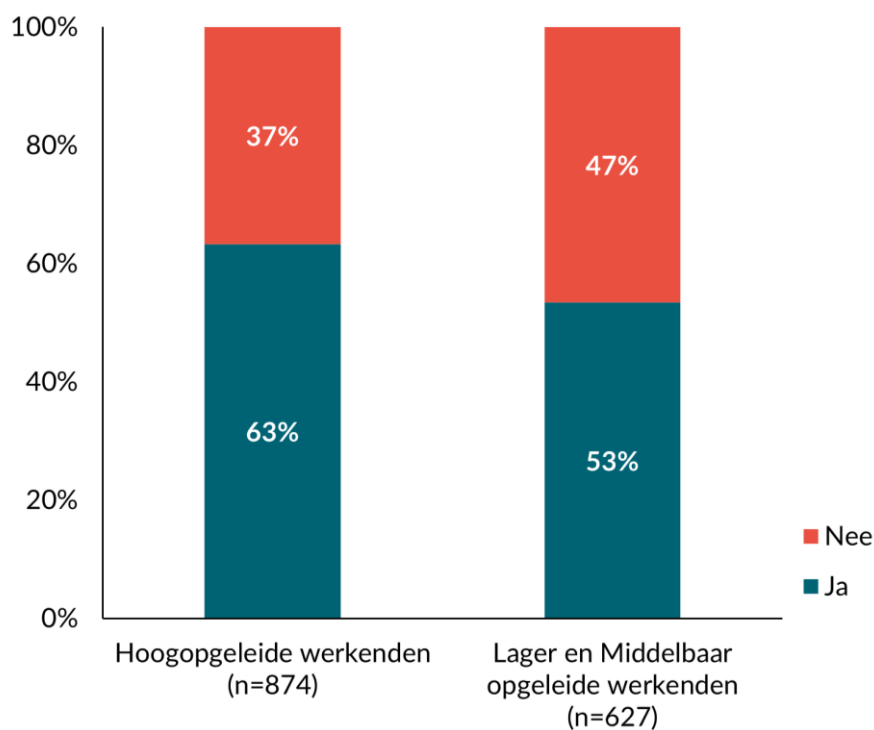
Leren en ontwikkelen

Om verschillende redenen wordt er veel aandacht besteed aan leren en ontwikkelen door werkenden (SER, 2022). Dat is nodig om aan de krapte het hoofd te kunnen bieden (als er een tekort is aan zorgmedewerkers, bijvoorbeeld), maar ook om de kennis en vaardigheden van werkenden aan te laten sluiten bij nieuwe taken, die bijvoorbeeld met de energietransitie gevraagd worden.

// “Ontwikkeling is ook wel belangrijk: dat je dat je verder komt. Dat je leert van fouten en van goede dingen. En dat je zelf ook grip op je werk hebt, inbreng. Dat is heel belangrijk, denk ik.”

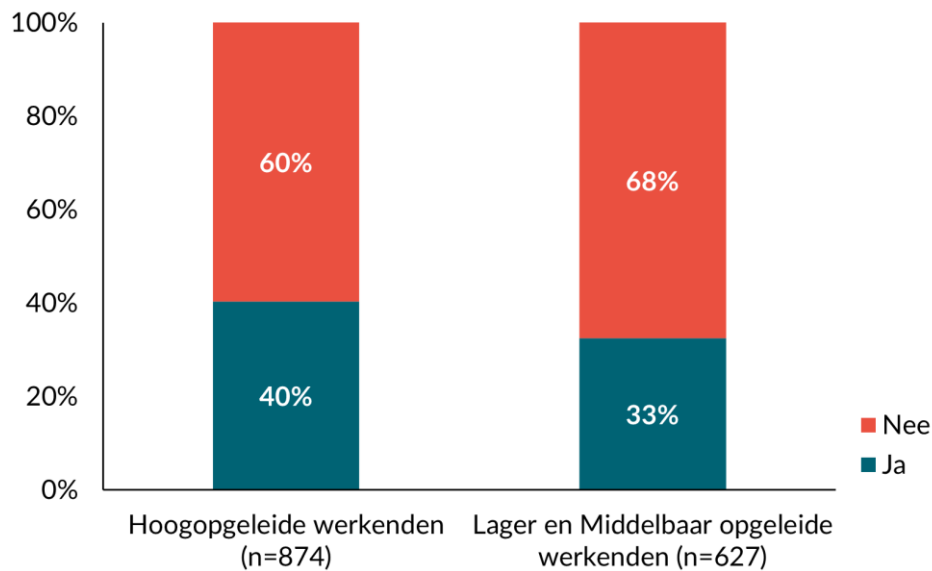
Werkenden in Fryslân vinden de mogelijkheid om te leren en zich te ontplooiën de belangrijkste waarde aan werk. De motivatie om te leren is in sterke mate intrinsiek: dat wil zeggen dat werkenden die deelnemen aan scholing dat in grote meerderheid doen omdat zij zelf hun kennis en vaardigheden op peil willen houden (66%). Voor een veel kleinere groep geldt dat zij door hun werkgever verplicht worden en daarom deelnemen aan scholingsactiviteiten (26%). De scholing waaraan zij deelnemen is het vaakst gericht op vaktechnische vaardigheden (64%), en daarna op ‘persoonlijke ontwikkeling (32%) en ‘leidinggeven en coachen’ (18%).

// Heeft u op dit moment behoefte aan een opleiding of cursus?

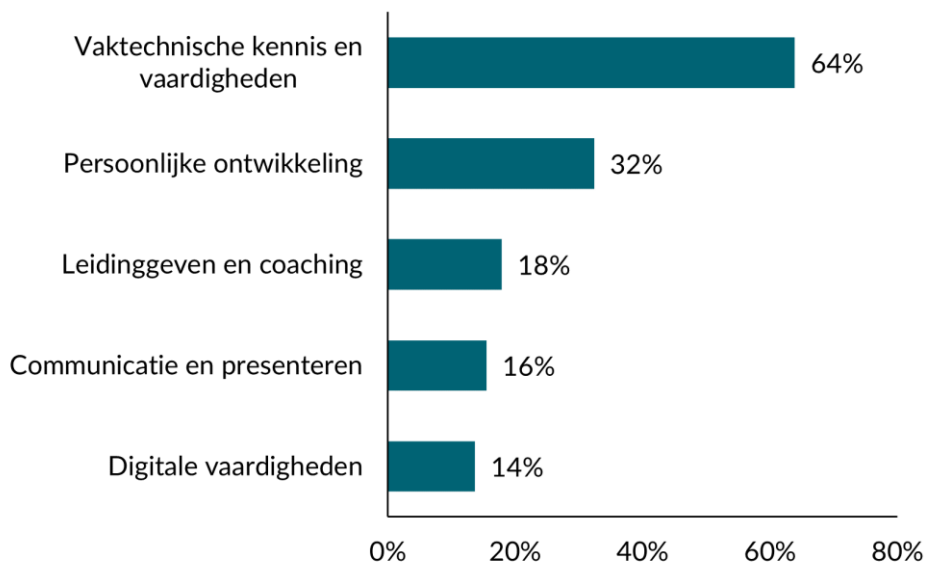


Toch lijkt er nog een wereld te winnen. Er is namelijk een verschil tussen de grote waarde die aan leren gehecht wordt (figuur 1), en de werkelijke deelname aan scholingsactiviteiten (figuren 2 en 3). De belangrijkste motivatie om niet deel te nemen aan scholingsactiviteiten is te vinden in gebrekkige aansluiting van aanbod bij leerbehoefte, maar ook in de leerbehoefte van werkenden zelf. Voor 39% van de respondenten die in de afgelopen twee jaar niet aan scholing hebben deelgenomen, is dat omdat zij die naar hun idee niet nodig hebben.

// Heeft u in de afgelopen twee jaar een opleiding of cursus gevolgd voor werk?



// Wat is de belangrijkste reden dat u geen cursus of opleiding hebt gevolgd?



Boeien en binden van personeel

Bestuurders en beleidsmakers breken zich momenteel het hoofd over de bijzondere krapte op de arbeidsmarkt, de vergrijzing van de beroepsbevolking en de grote transitie die in [gevaar](#) komen door personeelstekort. De oplossing wordt gezocht in leven-lang-ontwikkelen, in het boeien en binden van personeel en in de deeltijdfactor ([SER briefadvies 2022](#)). Het kabinet heeft daarop (onder meer) een voorstel van een 'voltijdsbonus' gedaan, een financiële prikkel om meer uren te gaan werken.

Op basis van dit onderzoek kan de vraag gesteld worden of deze prikkel werkt (zie ook [Jongen 2015](#)). Immers, de waarde van werk is in beperkte mate materieel en gaat veel meer over werk-privébalans en eigen regie. Dat betekent ook dat het boeien en binden van personeel niet alleen met loon en lease-auto's zou moeten gebeuren, maar dat werkgevers vooral zouden moeten investeren in een bedrijfscultuur waarin werkenden eigen regie ervaren en ondersteund worden in hun leerbehoefte. Dat is goed voor de tevredenheid van de werkenden én de vaardigheden die nodig zijn voor de transitie in de regionale economie.

Panel Fryslân

[Panel Fryslân](#) is het burgerpanel van het FSP. Panel Fryslân telt zo'n zevenduizend leden en bestaat uit een representatieve mix van mannen, vrouwen, jongeren (vanaf 18 jaar), ouderen, verschillende opleidingsniveaus, mensen met hogere en met lagere inkomens, uit alle streken van de provincie Fryslân. Mensen kunnen zich niet zelf aanmelden voor dit burgerpanel, maar worden via aselechte steekproeven geselecteerd en uitgenodigd deel te nemen.

Om de representativiteit van het panel te garanderen, worden iedere twee jaar nieuwe panelleden geworven. Een aantal vragenlijsten wordt periodiek herhaald, waardoor veranderingen in houdingen, opvattingen en gedrag van inwoners van Fryslân kunnen worden gemeten.

Meer weten?

Neem een kijkje in de FSP-monitor [Werk](#), waarin nog veel meer cijfers over werk en arbeidspotentieel in Fryslân te vinden zijn. Voor meer FSP-onderzoek naar Brede Welvaart kunt u op de [themapagina](#) kijken.

COLOFON

Waarde van Werk is een uitgave van het Fries Sociaal Planbureau, augustus 2022.

Auteurs

Wouter Marchand

Eindredactie

Stephanie Brands



Fries Sociaal Planbureau
Doelestraat 8a
8911 DX Leeuwarden
(058) 234 85 00
info@fsp.nl
www.fsp.nl